

MUNI
MED

Marjory Gordon

Model funkčních vzorců zdraví

Vývoj modelu a teoretická východiska

– 80 léta 20 stol. (financováno federální vládou USA)

– 1974 – stanovila 11 okruhů vzorců chování, 1987 publikovala model funkčních vzorců zdraví

- holistická a humanistická filozofie
- modely zdraví
- oše. modely a teorie autorek Orem, Johnson, Roy

– Asumpce

- Osoba = holistická bytost, s bio-psycho-sociálními potřebami
- Všichni jedinci mají společné typy chování související se zdravím, Q života, rozvojem schopností a dosažení osobního potenciálu.
- Zhodnocení typů zdraví pomáhá sestře rozpoznat funkční, dysfunkční a potenciálně dysfunkční chování jedince → stanovit ošetřovatelskou dg. →

vhodná oše. intervence

Hlavní jednotky

Cíl ošetřovatelství	dosažení zdraví, ↑ odpovědnosti jedince za své zdraví, rovnováha jednotlivce jako bio-psycho-sociální bytosti
P/K	holistická bytost s funkčním, dysfunkčním, potenciálně dysfunkčním typem zdraví (zdraví i nemocný jedinec)
Role sestry	systematické zhodnocení P/K v 11 oblastech (fyzikální vyš., pozorování, rozhovor); → analýza výsledků a stanovení funkčních, dysfunkčních, potenciálně dysfunkčních vzorců zdraví; při (potenciálně) dysfunkčním zdraví pokračovat dle kroků OP
Zdroj potíží	některá z 11 oblastí (neuspokojená potřeba)
Ohnisko zásahu	(potenciálně) dysfunkční vzorce zdraví
Způsob zásahu	podle některého ze známých ošetřovatelských modelů a teorií, doporučuje OP
Důsledky	dosažení funkčního vzorce zdraví

Metaparadigmatické koncepce dle Gordon

Osoba (O)

- ✓ všechny lidské bytosti jsou holistické a mají společné určité funkční vzorce, kt. se podílejí na jejich zdraví, Q života a dosahování lidského potenciálu
- ✓ jedinec, rodina, komunita
- ✓ v zdraví i nemoci

Ošetřovatelství

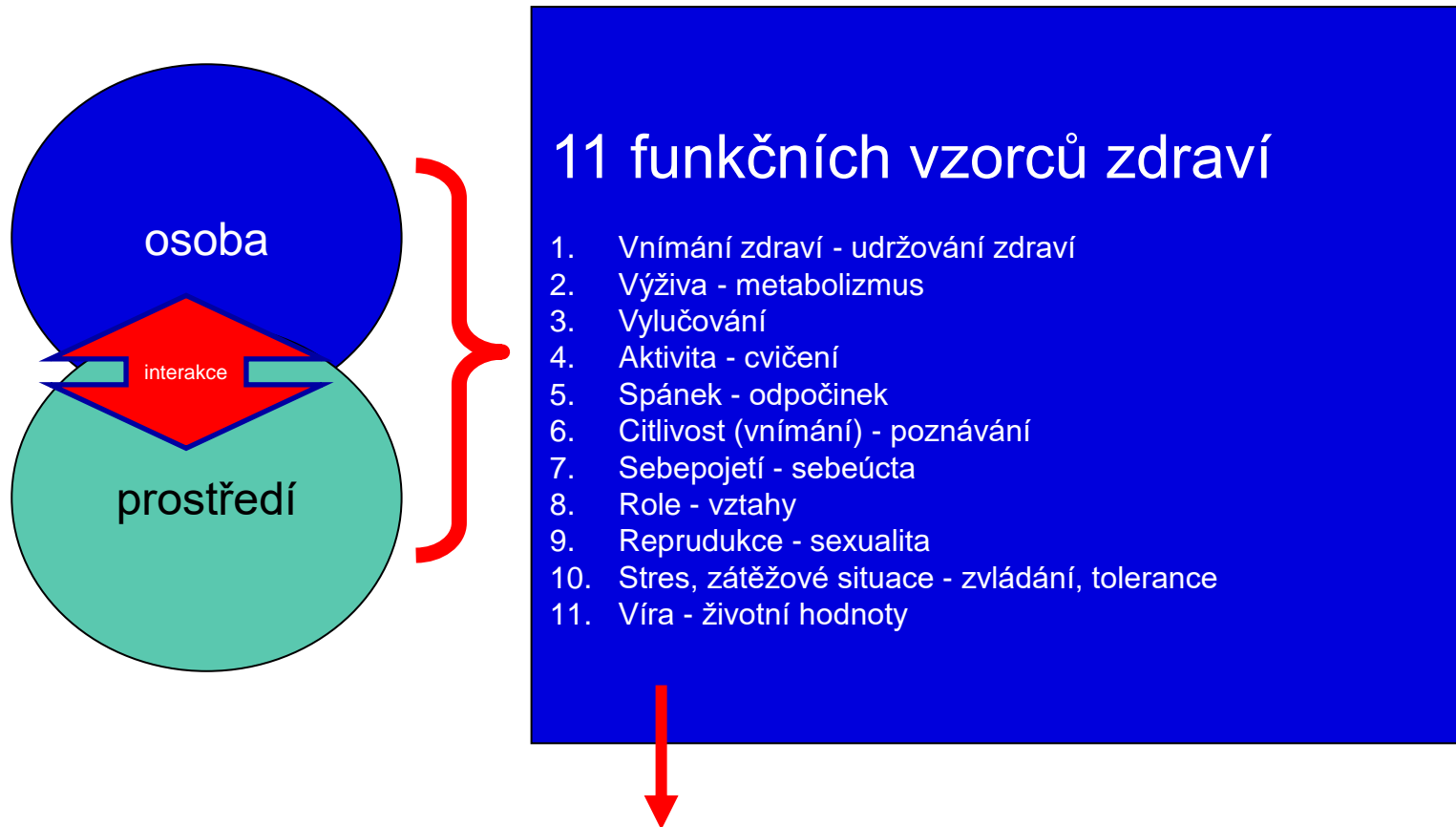
- ✓ se zabývá funkčními a dysfunkčními vzorci zdraví
- ✓ sestry jsou zapojené do: primární, sekundární a terciární péče

Prostředí

- ✓ v interakci s osobou se podílí na funkčních vzorcích zdraví

Zdraví

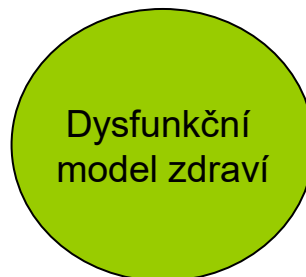
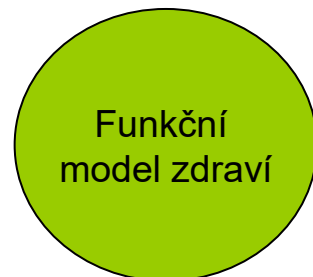
je vyjádřením rovnováhy,
je ovlivněno vývojovými, kulturními, duchovními a dalšími faktory
(rovnováha B-P-S integrace porucha 1 části ovlivňuje další/zdraví)
funkční typ zdraví
nemoc = dysfunkce

11 funkčních vzorců zdraví

1. Vnímání zdraví - udržování zdraví
2. Výživa - metabolismus
3. Vylučování
4. Aktivita - cvičení
5. Spánek - odpočinek
6. Citlivost (vnímání) - poznávání
7. Sebepojetí - sebeúcta
8. Role - vztahy
9. Reprdukce - sexualita
10. Stres, zátěžové situace - zvládání, tolerance
11. Víra - životní hodnoty

jejich zhodnocení a analýza 😊

Stanovení oše dg.
+ ostatní kroky OP
v primární, sekundární a terciární
zdravotnické a ošetrovatelské péči
o jedince, rodiny a komunity

Obsah a koncepce modelu

- interakce osoba – prostředí
- zdravotní stav jedince je vyjádřením Bio-Psycho-Soc. interakcí
- při kontaktu s P/K - 😊 identifikuje funkční a dysfunkční vzorce zdraví

Vzorce

- úseky chování jedince v určitém čase, reprezentují základní oše. údaje v subjektivní a objektivní podobě.
- základní strukturu modelu tvoří:
 - 11 oblastí = 11 funkčních vzorců zdraví
- každý vzorec představuje určitou část zdraví, kt. může být funkční V dysfunkční.

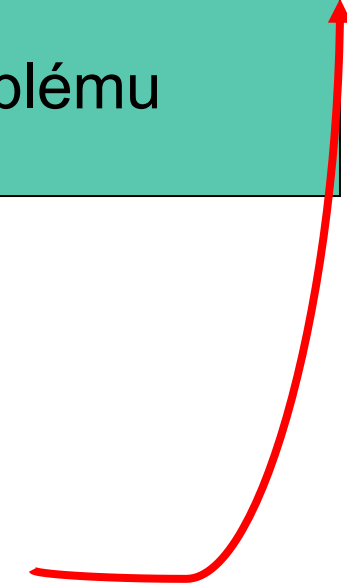
11 vzorců zdraví M. Gordon

- Vnímání zdraví – udržování zdraví
- Výživa – metabolismus
- Vylučování
- Aktivita – cvičení
- Spánek – odpočinek
- Citlivost (vnímání) – poznávání
- Sebepojetí – sebeúcta
- Role – vztahy
- Reprodukce – sexualita
- Stres, zátěžové situace – zvládání, tolerance
- Víra – životní hodnoty

Popis a hodnocení 11 vzorců zdraví
umožňují ☺ rozeznat, zda se jedná o P/K:

- Funkční chování – ve zdraví
- Dysfunkční chování – v nemoci

Dysfunkční vzorec
=
projev aktuálního onemocnění jedince
∨
znak potenciálního problému

1 Vnímání zdravotního stavu, aktivity k udržení zdraví

– Jak P/K vnímá svůj zdravotní stav a pohodu, jakým způsobem o zdraví pečuje?

- zahrnuje individuální zdravotní stav, jeho důležitost ve vztahu k současným životním aktivitám a plánům do budoucna
- obsahuje informace o tom, jak si P/K uvědomuje a zvládá rizika spojená se svým zdravotním stavem/životním stylem, jaká je úroveň jeho celkové péče o zdraví (*▲ dodržování aktivit podporujících zdraví, dodržování Th a oše. režimu*)

Položky?

- Nachlazení během posledního roku, absence ze zaměstnání/ ze školy.
 - Navyklé postupy a aktivity pro udržení zdraví, jejich efekt.
 - Způsob/snadnost dodržování lékařských a oš. doporučení.
 - Vnímání příčiny vzniku současného onemocnění.
 - Když začala nemoc, jaká opatření byla provedena a s jakým výsledkem.
 - Osobní přání týkající se postupu při léčbě a zvládnání chorobného stavu.
-
- *Jaká byla a je úroveň Vašeho zdraví?*
 - *Prodělal jste v posledním roce nějaké nachlazení? Pokud je to vhodné – absence ze zaměstnání/ ze školy?*
 - *Co všechno děláte pro udržení svého zdraví? Včetně zvyklostí, domácích léčebných postupů. Abúzy?*
 - *Samovyšetřování prsů?*
 - *Úrazy a nehody doma, v zaměstnání, v dopravě?*

2 Výživa a metabolismus

- **Způsob příjmu potravy a tekutin ve vztahu k metabolické potřebě organismu**
 - zahrnuje individuální způsob stravování a příjmu tekutin, denní dobu příjmu potravy, kvalitu a kvantitu konzumovaného jídla a tekutin, zvláštní preference určitého druhu jídla, užívání náhradních výživných látek a vitamínových preparátů
 - u malých dětí pak kojení a způsob krmení kojence
 - hodnocení stavu kůže, kožních defektů, poranění a celková schopnost hojení ran, která souvisí s imunitním systémem
 - patří zde i stav vlasů, nehtů, slizničních membrán, stav chrupu, tělesná teplota, výška a hmotnost

Položky?

- Typický denní příjem jídla, přílohy, přídavky, doplňky.
- Typický denní příjem tekutin (množství).
- Změny hmotnosti v poslední období.
- Chuť k jídlu.
- Pochopení a dodržování dietních omezení.
- Potíže související s jídlem a příjmem potravy/polykání.
- Vnímání schopnosti hojení ran.
- Vnímání jiných problémů souvisejících se stavem vlasů, nehtů, slizničních membrán.
- Vnímání problémů s chrupem, zubní náhrady.
- Stav kůže, její barva, napětí, poranění aj. defekty

– *Můžete mi popsat Váš typický denní příjem stravy? Tekutin? Jaká je Vaše hmotnost, došlo k úbytku na váze/zvýšení váhy? Máte chuť k jídlu?...*

3 Vylučování

– informace o způsobu vylučování

- individuálně vnímaná pravidelnost ve vylučování, používání obvyklého postupu při vyprazdňování nebo používání projímadel, potíže nebo poruchy při vyprazdňování, tvar kvalita i kvantita exkrementů, event. zvyklosti používané k řízení vylučování

Položky?

- Popsání způsobu vyprazdňování střeva.
- Popsání způsobu vyprazdňování moče.
- Pocení, zápach.

– *Míváte pravidelnou stolici? Můžete popsat vzhled exkrementů? Máte nějaké potíže při vyprazdňování stolice? Užíváte projímadla?*

– *Můžete popsat způsob a pravidelnost močení? Množství, vzhled, barva a zápach moče?*

– *Nadměrné pocení? Odér potu?*

4 Aktivita, cvičení

- popisuje způsob udržení tělesné kondice cvičením nebo jinými aktivitami ve volném čase a při relaxaci
- zahrnuje základní denní aktivity
- obsahuje všechny typy cviků jejich kvantitu i kvalitu, včetně sportů, které jsou typické pro jednotlivce
- **aktivity volného času** a rekreační činnosti, které jednotlivec vykonává
- zdůrazňuje činnosti, které mají pro jednotlivce největší důležitost

Položky?

- Vnímání životní síly a energie, dušnost, bolest, pohodlí,...
 - Typ a pravidelnost cvičení, sport.
 - Volný čas, aktivity ve volném čase, hry.
 - Úroveň sebepéče a soběstačnosti.
 - Chůze, držení těla, pohybová koordinace.
-
- Máte pocit dostatečné síly a životní energie? Cvičíte (co, jak, kdy?) jak trávíte svůj volný čas? Aktivní/pasivní odpočinek?
 - Vnímání schopnosti pro denní aktivity? Posouzení ADL, IADL
 - Funkční úroveň dle Gordon

M. Gordon: Klasifikace funkčních úrovní sebepéče nemocných

0 nezávislý, soběstačný

1 potřeba minimální pomoci (sám zvládá 75 % činností, používá sám pomůcky a zařízení)

2 potřeba menší pomoci, dohledu (sám zvládá 50 % činností)

3 potřeba velké pomoci (od druhé osoby/přístroje; sám zvládá < 25 % činností)

4 zcela závislý na pomoci druhých (potřeba stálého dohledu a pomoci)

5 absolutní deficit sebepéče (žádná aktivita, nutná komplexní péče)

5 Spánek, odpočinek

- **popisuje způsob spánku, odpočinku a relaxace**
- trvání doby spánku během 24 hod.
- zahrnuje individuální vnímání kvality spánku a odpočinku, vnímání úrovně životní energie získané odpočinkem
- způsob navození spánku, usínání, přerušování doby spánku, obvyklé činnosti před spaním, event. užívání medikamentů

Položky?

- Vnímání pocitu odpočinku a připravenosti na denní aktivity
 - Problémy se spaním: začátkem, časným probuzením, přerušovaným spánkem, převrácením doby spánku
-
- Máte nějaké potíže s usínáním? Co Vám pomáhá? Máte sny/noční děsy? Budíte se v noci, probouzíte se častěji? Jak dlouho spíte?
 - Jaký máte pocit celkového oddechu a připravenosti k denním aktivitám? Jak dlouho odpočíváte/relaxujete?

6 Vnímání, poznávání

- popisuje způsob a přiměřenost smyslového vnímání a poznávání
- zjištění **bolesti**
- zjištění **kognitivních funkcí** (úroveň vědomí, mentálních funkcí, orientaci v místě, času, prostoru, osobou, reč, paměť, abstraktní myšlení, schopnost učení, myšlení, rozhodování,....)
- Zjistit, do jaké míry je P/K orientován a poučen o zdravotním stavu, a co ještě potřebuje vědět

Položky?

- Sluch, sluchadla a jiné pomůcky. *Máte nějaké potíže se sluchem? Používáte pomůcky?*
- Zrak, brýle, poslední kontrola.
- Paměť, pozornost. *Nevnímáte v poslední době nějakou změnu paměti (zapamatování si, vybavování, výpadky paměti)?*
- Styl učení, obtíže.
- Vnímání bolesti, její intenzita, typ, lokalizace nepohodlí.
- Dostatek informací, chápání dané situace, vlastní názor, rozhodování.
 - *Byl jste poučen o svém stavu, Schází vám nějaké informace, Rozhodujete se snadno/obtížně?*
- Úroveň vědomí, orientace v místě, čase, osobě, prostoru.
- Způsob slovního vyjádření/řeč, schopnost komunikace.

7 Sebepojetí, sebeúcta

- popisuje emocionální ladění a vnímání sebe sama (tělesný vzhled)
- zahrnuje **individuální názor na sebe**
- zahrnuje objektivní pozorování způsobu neverbálních projevů P/K jako je držení těla, způsob pohybu a chůze, oční kontakt, hlas a způsob řeči

Položky?

- **Celkové emocionální ladění.** *Jak se cítíte? Jak zvládáte situace, spoléháte se sám/a na sebe? Jak by jste se popsal/a?*
- **Změny tělesného vzhledu a schopností, vlastní hodnocení zručnosti, obratnosti, talentu a dispozic.** *Změnil se nějakým způsobem váš tělesný vzhled nebo došlo k omezení nějaké činnosti, kterou nemůžete vykonávat? Jaké to má pro vás důsledky a jaké máte problémy?*
- **Frekvence pocitu obav, strachu, úzkosti, zlosti, vzteku, deprese, po čem je pocíťována úleva.**
- **Nervozita/pocit uvolnění – hodnocení.**
Jak prožíváte svou současnou situaci? Existuje něco co vás zneklidňuje? Máte strach, obavu...deprese, jak se těmto pocitům bráníte a co Vám pomáhá? Jaké relaxační techniky používáte?

8 Plnění rolí, mezilidské vztahy

- popisuje způsob přijetí a plnění životních rolí, úroveň mezilidských vztahů
- zahrnuje individuální vnímání životních rolí, z toho vyplývajících závazků a odpovědí
- rozvážnost a snášení tíhy zodpovědnosti v současné životní situaci
- soulad nebo narušení vztahů v rodině, zaměstnání, ve vztahu ke společnosti, plnění povinností ve vztahu k rolím

Položky?

- Bydlení samostatně/s rodinou, struktura rodiny.
- Rodinné problémy např. zakládání nové rodiny, přírůstek do rodiny, alkoholismus,...
- Způsob řešení rodinných problémů.
- Nutnost starat se o rodinné příslušníky nebo potřeby rodiny, způsoby zvládnání souvisejících problémů.
- Reakce rodiny na onemocnění, chorobný stav.
- Výchova dítěte, vztahy.
- Příslušnost/členství ve společenské skupině, častost kontaktů, osamělost.
- Vnímání mezilidských vztahů v zaměstnání/ve škole.
- Vnímání okolí/zapojení/izolace. *Cítíte se být součástí svého okolí, máte pocit, že jste izolován/a v místě svého bydliště?*
- Asertivita/pasivita – hodnocení/zařazení.

9 Sexualita, reprodukční schopnost

- zahrnuje **reprodukční období a sexualitu, včetně spokojenosti, změn**
- popisuje uspokojení nebo neuspokojení v sexuálním životě nebo se svým pohlavím
- zahrnuje poruchy nebo potíže jednotlivce v této oblasti
- zahrnuje reprodukční období ženy a problémy s tím související
- u mužů pohlavní choroby a potíže s prostatou

Položky?

- Vnímání změn/problémů v sexualitě a sexuálních vztazích, onemocnění pohlavních orgánů, jiné potíže. Pokud je to vhodné k věku a situaci! *Uspokojivé sexuální vztahy? Změny? Potíže?*
- Užívání antikoncepce, obtíže, problémy.
- Začátek menstruace a pravidelnost. *Kdy začala? Poslední datum? Menopauza...?*
- Počet porodů, potratům komplikací atd.

10 Stres, zátěžové situace, jejich zvládání, tolerance

- popisuje **celkový způsob tolerance a zvládání stresových/zátěžových situací**
- nejdůležitější životní změny v posledních dvou letech
- zahrnuje individuální rezervy nebo kapacitu ve zvládání narušení vlastní integrity, způsoby zvládání stresu, podpora rodiny a jiných podpůrných systémů
- vnímání vlastní schopnosti řídit a zvládat běžné situace

Položky?

- **Napětí/ nervozita, zvládání stresu, užívání léků, drog, alkoholu, kouření.** *Prožíváte napětí dlouhodobě? Co vám pomáhá ke snížení? Užíváte nějaké léky, alkohol...?*
- **Důvěryhodné osoby, jejich dosažitelnost při prožívání stresové situace.** *Kdo vám nejvíce pomáhá při řešení závažných situací? Je tato osoba vždy k dispozici?*
- **Důležité změny v životě za poslední 1-2 roky.** *Vyskytla se za poslední 2 roky nějaká významná změna ve vašem životě? Vyskytla se nějaká situace, kt. by jste označil jako krize?*
- **Strategie řešení problémů, jejich efekt.** *Když prožíváte nějakou krizi, jak ji zvládáte? Jaké řešení volíte? Jsou to vždy efektivní řešení?*

11 Víra, přesvědčení, životní hodnoty

- popisuje individuální vnímání životních hodnot, cílů nebo přesvědčení včetně náboženské víry a transcendentna (to, co překračuje naši rozumovou a smyslovou zkušenost)
- zahrnuje vše, co je v životě vnímáno jako důležité

Položky?

- **Životní cíle, splnění tužeb.** *Jaké máte plány do budoucna?*
- **Vnímání důležitosti náboženské víry.** *Jste věřící? Je pro vás náboženství důležité? Pomáhá vám to překonávat potíže?*
- **Individuální přání s ohledem na náboženské služby během pobytu ve zdravotnickém zařízení.**

12 Jiné (může se přiřadit)

- zde je možno zařadit jiné důležité informace, které nejsou obsaženy v předchozích oblastech

Jakékoliv jiné záležitosti, o kterých jsme nemluvili a o kterých by jste se rád/a zmínil/a?

**Soubor otázek
k rozhovoru
dle modelu M. Gordon**

1 Vnímání zdravotního stavu, aktivity k udržení zdraví

- Jaká byla a je úroveň Vašeho zdraví?
- Prodělal/a jste v posledním roce nějaké nachlazení? Pokud je to vhodné: Měl jste absence v zaměstnání nebo ve škole?
- Co všechno děláte pro udržení zdraví? Včetně všech zvyklostí (kouření, alkohol, drogy, léky). Kdy a co naposled? U žen: Provádíte samovyšetření prsou?
- Dotaz na úrazy a nehody doma, v zaměstnání, v dopravě.
- Byly nějaké problémy v minulosti s nalezením způsobu jak dodržovat doporučení lékařů a sester?
- Pokud je to vhodné: Co si myslíte, že způsobilo Vaší chorobu? Co jste udělal, když se objevily první příznaky a jaké to mělo důsledky?
- Pokud je to vhodné: Co bude pro Vás důležité po dobu pobytu u nás? Jak Vám můžeme pomoci?

2 Výživa a metabolismus

- Můžete mi popsat Váš typický denní příjem potravy?
- Můžete mi popsat Váš typický denní příjem tekutin? Kolik je jejich celkové množství?
- Jaká je Vaše hmotnost v posledním období, pozorujete zvýšení váhy nebo úbytek?
- Máte chuť k jídlu? Nepozorujete nějakou změnu?
- Můžete mi popsat druhy jídla a způsob příjmu potravy? Máte nějaké potíže při jídle nebo dietní omezení?
- Jak byste popsal/a stav kůže, poranění, kožní defekty?
- Máte nějaké problémy se zuby? Máte náhradní chlup? Navštěvujete zubního lékaře? Kdy byla poslední kontrola?

3 Vylučování

- Míváte pravidelnou stolici? Můžete popsat vzhled exkretů? Máte nějaké potíže při vyprazdňování stolice? Užíváte projímadla?
- Můžete popsat způsob a pravidelnost močení? Problémy s pravidelností? Množství, vzhled, barvu a zápach moče?
- Potíte se nadměrně?

4 Aktivita, cvičení

- Máte pocit dostatečné síly a životní energie?
- Cvičíte? Jaké typy cvičení a jejich pravidelnost?
- Jak trávíte svůj volný čas? Aktivní/ pasivní odpočinek?
- Vnímání schopností pro denní aktivitu?

5 Spánek, odpočinek

- Jaký máte pocit celkového odpočinku a energie k denním činnostem?
- Máte nějaké potíže s usínáním? Co Vám pomáhá? Máte noční sny/ děsy? Budíte se v noci? Probouzíte se častěji?
- Jak dlouho trvá celková doba odpočinku/ relaxace?

6 Vnímání, poznávání

- Máte nějaké potíže se sluchem? Užíváte sluchadlo nebo jiné kompenzační pomůcky?
- Vidíte dobře? Nosíte brýle? Kdy byla naposled oční kontrola?
- Mentální stav a úroveň vědomí: Nemění se Vám paměť?
- Rozhodujete se snadno/ obtížně? Máte pocity nejistoty?
- Jakým způsobem se nejsnadněji naučíte novou věc? Někaké potíže s učením?
- Byl jste poučen o zdravotním stavu? Schází Vám další informace?
- Bolí Vás něco. Jiné nepříjemné pocity? Jak je zvládáte? S jakým efektem?

7 Sebepojetí, sebeúcta

- Jak se cítíte? Jak se Vám daří? Jak zvládáte situace, spoléháte na sebe? Na jiné? myslíte si, že si v náročnějších situacích poradíte sám poradíte? Jste sám se sebou spokojen, daří se Vám dosahovat cílů? Jste si sám sebou jist? Jak byste popsal sám sebe?
- Změnil se nějaký způsobem Váš tělesný vzhled nebo se omezila činnost, kterou nemůžete vykonávat? Jaké to pro Vás má důsledky a jaké máte problémy?
- Jak prožíváte současnou situaci event. došlo ke změně způsobu vnímání sebe sama nebo Vašeho těla?
- Existuje něco, co Vás zneklidňuje? Nudí? Vyvolává strach, úzkost, špatnou náladu, depresi? Jak se těmto pocitům bráníte, a co Vám přináší úlevu: Jaké relaxační techniky používáte?

8 Plnění rolí, mezilidské vztahy

- Bydlíte samostatně/ s rodinou? Jaká je struktura rodiny?
- Jsou nějaké problémy v rodině?
- Jakým způsobem se v rodině zvládají běžné problémy?
- Pokud je to vhodné: Jak prožívá Vaše rodina nemoc/ hospitalizaci?
- je na Vás rodina závislá? Jak to zvládáte?
- Pokud je to vhodné: jsou problémy s dětmi? Zvládáte tyto situace?
- Patříte k nějaké společenské skupině? Máte blízké přátele? Trpíte pocitem osamělosti? Často, jak často?
- Jste celkově spokojen/a ve svém zaměstnání? Ve škole? Pokud je to vhodné: Máte dostatečný příjem pro uspokojování svých potřeb?
- Cítíte se být součástí svého okolí nebo máte pocit, že jste izolován v místě svého bydliště?

9 Sexualita, reprodukční schopnost

- Pokud je to vhodné k věku/ situaci: uspokojivé sexuální vztahy, změny, potíže, problémy (onemocnění pohlavních orgánů).
- Pokud je to vhodné: Používáte antikoncepci a s tím spojené potíže a problémy?
- ženy: Kdy Vám začala menstruace? Můžete mi říci datum poslední menstruace? Máte nějaké potíže, problémy? Kolik jste měla porodů? Kolik se Vám narodilo živých dětí? kolikrát jste byla gravidní? Poslední preventivní kontrola?

10 Stres, zátěžová situace, jejich zvládnání, tolerance

- Vyskytla se nějaká změna ve Vašem životě v posledních 2 letech? Vyskytla se situace, byste označil/a krizí?
- Kdo Vám nejvíce pomůže při řešení Vašich problémů a záležitostí? Je tato osoba pro Vás vždy k dispozici?
- Prožíváte napětí dlouhodobě, Co Vám pomáhá k jeho snížení? Užíváte léky? Drogy? Alkohol?
- Když máte větší nebo jakékoli problémy v životě, jak je zvládáte? Jaké řešení volíte? Jsou tyto způsoby efektivní?

11 Víra, přesvědčení, životní hodnoty

- Jaký důležitý plán(y) máte do budoucna? Prožíváte něco, co byste chtěl/a odstranit ze svého života?
- Jste věřící? je pro Vás náboženství důležité? Pokud je to vhodné: Pomáhá Vám to pro překonání potíží?
- Pokud je to vhodné: Představuje pro Vás pobyt u nás nějaké omezení, pokud jde o náboženství?

12 Jiné

- Jakékoli jiné záležitosti, o kterých jsme nemluvili, a o kterých byste se rád zmínil/a.

Dysfunkční vzorce

jsou projevem:

- aktuálního onemocnění
- nebo může být znakem potencionálního problému

Při posuzování navrhuje

Porovnání získaných údajů:

- individuální výchozí stav
- normy stanovené pro danou věkovou skupinu
- normy kulturní, společenské a jiné

Přínos pro obor ošetrovatelství

- zaměřuje se na zdraví
- respektuje a splňuje holistický přístup
- přispívá k rozvoji ošetrovatelské teorie a uplatnění teoretických poznatků v praxi
- svým přístupem se využívá i v taxonomii ošetrovatelských diagnóz

Patrones Funcionales

Marjory Gordon

Los Patrones Funcionales son una configuración de comportamientos, más o menos comunes a todos las personas, que contribuyen a su salud, calidad de vida y al logro de su potencial humano, y que se dan de una manera secuencial a lo largo del tiempo.

Marjory Gordon

Por lo tanto, de la valoración de los patrones obtenemos datos relevantes de la persona (FÍSICOS, PSÍQUICOS, SOCIALES, DEL ENTORNO)

La valoración se realiza mediante la recogida de DATOS SUBJETIVOS, OBJETIVOS, la REVISIÓN de la HISTORIA CLÍNICA u otros informes.

EVITAR: connotaciones morales (bueno-malo), hacer suposiciones, interpretar subjetivamente

	QUE VALORA	COMO SE VALORA	RESULTADO DEL PATRON
Patrón 1 Percepción - Manejo de Salud 	Como percibe el individuo la salud y bienestar y como maneja lo relacionado a la salud (mantenimiento o recuperación)	Hábitos higiénicos Vacunas Alergias Conductas Saludables Existencia o no de hábitos tóxicos Accidentes o ingresos hospitalarios	Esta alterado cuando: La persona considera que su salud es pobre, regular o mala Bebe en exceso, fuma o consume drogas No está vacunado Higiene descuidada
Patrón 2 Nutricional - Metabólico 	Determinar el consumo de alimentos y líquidos en relación a sus necesidades Problemas de ingesta Altura, peso y temperatura Estado piel y mucosas	Valoración IMC Valoración alimentación Alergias e intolerancias Recoger n.º de comidas, tipo, hora, dieta... Alteraciones de la piel: uñas y pelo frágil, deshidratación, lesiones... Intestinal	Esta alterado cuando: Alteraciones en IMC Desequilibrio nutricional Problemas bucales Disfagia o Sonda de alimentación Problemas digestivos
Patrón 3 Eliminación 	Describe las funciones excretoras intestinal, urinaria y de la piel.	Consistencia, frecuencia, dolor, presencia de sangre u otros, incontinencia Urinario Micción/día, características y problemas de la micción, incontinencias (sistemas de ayuda - pañales...) Cutánea: Sudor excesivo	Esta alterado cuando: Extorcimiento, incontinencia, flatulencia, diarrea, sistemas de ayuda, retención, diarrea, nicturia, etc. Sudoración excesiva
Patrón 4 Actividad - Ejercicio 	Describe las capacidades para la movilidad autónoma y la actividad, y para la realización de ejercicios. Costumbres de ocio y recreo	Valorar: Estado cardiovascular Estado respiratorio Tolerancia a la actividad Actividades cotidianas Estilo de vida Ocio y actividades	Esta alterado cuando: Existen problemas circulatorios, respiratorios, cansancio excesivo, deficiencias motoras, capacidad funcional alterada (Katz o Barthel)...
Patrón 5 Sueño - Descanso 	Describe los patrones de sueño, descanso y relax a lo largo del día, y los usos y costumbres individuales para conseguirlos.	Tiempo dedicado y condiciones del lugar Exigencias laborales Uso de fármacos para dormir Consumo de sustancias estimulantes Ronquidos o apnea...	Esta alterado cuando: Usa ayuda farmacológica Verbaliza dificultad para conciliar el sueño Confusión y cansancio en relación con falta de descanso Conducta irritable
Patrón 6 Cognitivo - Perceptivo 	Describe el patrón sensorio-perceptual y cognitivo del individuo. Adecuación de los órganos de los sentidos. Toma de decisiones, memoria y lenguaje.	Nivel de consciencia Si puede leer y escribir Alteraciones cognitivas Alteraciones perceptivas Expresa y localiza dolor Alteraciones en la conducta.	Esta alterado cuando: No está consciente ni orientado Deficiencia de los sentidos Dificultad en la comprensión Presencia de dolor Problemas en memoria, expresión de ideas...
Patrón 7 Autopercepción Autoconcepto 	Describe el patrón de autoconcepto y las percepciones de uno mismo. Imagen Corporal, Identidad y sentido general de valía Patrones emocional, postura y movimiento, de voz...	Valorar: Problemas con uno mismo Problemas de autoimagen Problemas conductuales Datos de imagen: postura, patrón de voz, estado de ánimo, pasividad, nerviosismo....	Esta alterado cuando: Verbalización autonegativa Existe problema son imagen corporal Miedo y rechazo al propio cuerpo Existen problemas conductuales
Patrón 8 Rol - Relaciones 	Compromisos de rol y relaciones, percepción de rol, responsabilidad de la situación actual. Satisfacción en: familia, trabajo, relaciones sociales	Valorar: Familia Apoyo familiar Grupo social Trabajo o escuela	Esta alterado cuando: Presenta problemas en las relaciones sociales Se siente solo Refiere carencia afectivas Conductas inefectivas de duelo Violencia doméstica, abuso
Patrón 9 Sexualidad - Reproducción 	Describe los patrones de satisfacción o insatisfacción con la sexualidad, y así mismo, describe el patrón reproductivo y todo lo relacionado con el mismo.	Valorar: Menarquía y ciclo menstrual Menopausia Métodos anticonceptivos Embarazos, abortos... Problemas o cambios en las relaciones sexuales	Esta alterado cuando: Refiere preocupación y/o insatisfacción por su sexualidad Problemas en etapa reproductiva Relaciones de riesgo
Patrón 10 Adaptación - Tolerancia al estrés 	Describe el patrón general de adaptación y efectividad en términos de tolerancia al estrés.	Valorar: Situaciones estresantes sufridas Si esta tenso o relajado la mayor parte del tiempo Si cuenta sus problemas a alguien cercano...	Esta alterado cuando: Refiere sensación habitual de estrés y no dispone de herramientas Cambios o situaciones difíciles que no afronta Recurre al uso de drogas, alcohol o medicamentos
Patrón 11 Valores - Creencias 	Describe los patrones de valores, objetivos y creencias (incluidas las espirituales) que guían las decisiones y opciones vitales del individuo.	Valorar: Posee planes de futuro Satisfacción en la vida Religión Preocupaciones relacionadas con la vida, muerte, dolor...	Esta alterado cuando: Existe conflicto de creencias Problemas en prácticas religiosas Existe conflicto por el sentido de la vida...